

مدیریت ریسک

در صنعت بیمه

تالیف :

محسن مهدوی

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی (گرایش مدیریت بیمه)



انتشارات موجک



سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	:	مهدوی، محسن، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	:	مدیریت ریسک در صنعت بیمه / تألیف محسن مهدوی.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۲ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	:	۱۴-۰-۸۶۳۴-۶۰۰-۹۷۸-۱۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	شرکت سهامی بیمه ایران
موضوع	:	بیمه -- ایران -- سازمان ها -- مدیریت -- نمونه پژوهی
موضوع	:	Insurance companies -- Iran -- Management -- Case studies
موضوع	:	مدیریت ریسک مالی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	:	Financial risk management -- Iran -- Case studies
رده بندی کنگره	:	HG ۸۶۹۵ / ۷۰۴ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	:	۳۶۸ / ۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۴۱۴۰۹۸

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ کانال: t.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۲۳۲۰۹۱ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۶۳۲۱۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: مدیریت ریسک در صنعت بیمه

تألیف: محسن مهدوی

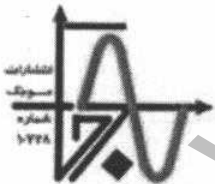
طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۱۰۲ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۵، تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال، شابک: ۱۴-۰-۸۶۳۴-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.



فهرست مطالب

عنوان

صفحه

سخن مولف	۱
بخش اول: مدیریت ریسک در صنعت بیمه	۳
فصل اول: ریسک	۵
۱-۱ تعریف ریسک	۵
۲-۱ مفهوم ریسک در بیمه	۶
۳-۱ ویژگی‌های ریسک	۷
۱-۳-۱ اتفاقی بودن	۸
۲-۳-۱ واقعی بودن	۸
۳-۳-۱ غیرقابل احتراز بودن	۸
۴-۳-۱ زیان‌بار بودن	۹
۵-۳-۱ ناظر به آینده بودن	۹
۶-۳-۱ مشروع بودن	۹
فصل دوم: انواع ریسک	۱۱
۱-۲ ریسک عینی	۱۱
۲-۲ ریسک ذهنی	۱۲
۳-۲ تفاوت شانس وقوع زیان و ریسک	۱۲
۴-۲ خطر	۱۲

۱۲.....	۵-۲ ریسک‌های ایستا در کنار ریسک‌های پویا
۱۳.....	۶-۲ ریسک‌های خاص و ریسک‌های عام
۱۳.....	۷-۲ ریسک‌های خالص در کنار ریسک‌های سوداگرانه
۱۳.....	۸-۲ ریسک‌های مالی و ریسک‌های غیر مالی
۱۴.....	۹-۲ ریسک جامع بنگاه
۱۴.....	۱۰-۲ انواع ریسک خالص
۱۵.....	۱-۱-۲ ریسک اشخاص
۱۵.....	۲-۱-۲ ریسک‌های اموال
۱۵.....	۳-۱۰-۲ ریسک‌های مسئولیت
۱۷.....	فصل سوم: مدیریت ریسک
۱۷.....	۱-۳ مفهوم مدیریت ریسک
۱۷.....	۲-۳ اهداف مدیریت ریسک
۱۸.....	۱-۲-۳ اهداف قبل از وقوع زیان
۱۸.....	۲-۲-۳ اهداف پس از وقوع زیان
۱۸.....	۳-۳ مراحل فرایند مدیریت ریسک
۱۹.....	۱-۳-۳ شناسایی موارد در معرض ریسک
۱۹.....	۲-۳-۳ تجزیه و تحلیل موارد در معرض ریسک
۲۰.....	۴-۳ انتخاب بهترین روش برای محافظت از موارد در معرض ریسک و مقابله با ریسک
۲۲.....	۵-۳ اجرا و پایش برنامه مدیریت ریسک
۲۲.....	۶-۳ مزایای مدیریت ریسک
۲۲.....	۷-۳ مدیریت ریسک‌های شخصی
۲۳.....	۸-۳ مراحل مدیریت ریسک‌های شخصی
۲۳.....	۹-۳ قلمرو گسترده مدیریت ریسک
۲۴.....	۱۰-۳ روش‌های مدیریت ریسک

۲۵	فصل چهارم: بیمه
۲۵	۱-۴ تعریف بیمه
۲۶	۲-۴ تاریخچه بیمه در ایران
۲۹	۳-۴ ویژگی های اساسی بیمه
۲۹	۱-۳-۴ تجميع زیان
۲۹	۲-۳-۴ پوشش زیان های تصادفی
۳۰	۳-۳-۴ انتقال ريسک
۳۰	۴-۳-۴ جبران
۳۱	فصل پنجم: انواع بیمه
۳۱	۱-۵ بیمه های بازرگانی
۳۱	۱-۱-۵ بیمه های بازرگانی، آتاری
۳۱	۲-۱-۵ بیمه های اموال
۳۲	۳-۱-۵ بیمه های مسئولیت مدنی
۳۲	۴-۱-۵ بیمه های اشخاص
۳۳	۲-۵ بیمه دولتی، اجباری، اجتماعی
۳۳	۳-۵ مزایای بیمه در جامعه
۳۳	۱-۳-۵ جبران خسارت
۳۴	۲-۳-۵ کاهش ترس و نگرانی
۳۴	۳-۳-۵ منبعی جهت وجوه قابل سرمایه گذاری
۳۴	۴-۳-۵ عاملی برای جلوگیری از خسارت
۳۴	۵-۳-۵ افزایش اعتبار
۳۴	۴-۵ هزینه های تحمیلی بیمه بر جامعه
۳۵	۱-۴-۵ هزینه فعالیت بیمه ای
۳۵	۲-۴-۵ هزینه ادعاهای متقلبانه

۳۵	 ۳-۴-۵ هزینه ادعاهای اغراق آمیز
۳۵	 ۵-۵ شرایط ریسک‌های بیمه‌پذیر
۳۷	 ۶-۵ بیمه و انتخاب نامساعد
۳۹	 فصل ششم: شرکت‌های بیمه
۳۹	 ۱-۶ فواید شرکت‌های بیمه
۳۹	 ۱-۱-۶ نرخ گذاری
۳۹	 ۲-۱-۶ بیمه‌گری (ارزیابی ریسک)
۴۰	 ۳-۱-۶ لیدر اصولات بیمه‌ای
۴۱	 ۴-۱-۶ پرداخت خسارت
۴۱	 ۵-۱-۶ اتکایی نمودن
۴۲	 ۲-۶ انواع بیمه اتکایی
۴۲	 ۱-۲-۶ بیمه اتکایی اختیاری
۴۲	 ۲-۲-۶ بیمه اتکایی قراردادی
۴۳	 ۳-۶ مزایای بیمه‌های اتکایی برای شرکت‌های بیمه
۴۴	 ۴-۶ سرمایه‌گذاری و بیمه
۴۵	 ۵-۶ صدور بیمه‌نامه
۴۵	 ۶-۶ عوامل موثر بر بازار بیمه
۴۵	 ۱-۶-۶ چرخه صدور بیمه‌نامه
۴۶	 ۲-۶-۶ ادغام در صنعت بیمه
۴۶	 ۳-۶-۶ بهادارسازی ریسک
۴۷	 فصل هفتم: اصول بیمه
۴۷	 ۱-۷ اصول حاکم بر قراردادهای بیمه
۴۷	 ۱-۱-۷ اصل حسن نیت

۴۷.....	۲-۱-۷ وظیفه بیمه گذار هنگام انعقاد عقد بیمه
۴۸.....	۲-۷ تعهدات بیمه گذار
۴۹.....	۳-۷ ضمانت اجرا اعلام خطر
۴۹.....	۴-۷ تعهد بیمه گذار
۵۱.....	۵-۷ نتیجه حادثه عمدی بیمه گذار
۵۱.....	۶-۷ کتمان یا اعلام نادرست غیر عمدی بیمه گذار
۵۲.....	۷-۷ کشف تخلف بیمه گذار قبل از وقوع حادثه
۵۲.....	۸-۷ کشف تخلف بیمه گذار پس از وقوع حادثه
۵۲.....	۹-۷ اصول بیمه
۵۲.....	۱-۹-۷ اصل حسن بیمه در مورد بیمه گر
۵۲.....	۲-۹-۷ اصل غرارت اصل زبان
۵۳.....	۳-۹-۷ اصل نفع بیمه پذیر
۵۴.....	۴-۹-۷ اصل جانشینی
۵۵.....	۵-۹-۷ اصل تعدد بیمه
۵۶.....	۶-۹-۷ اصل داوری
۵۷.....	۷-۹-۷ اصل علت نزدیک
۵۷.....	۸-۹-۷ اصل اتکایی

بخش دوم: مطالعه موردی: شرکت بیمه ایران شهر تهران ۵۹

فصل هشتم: کلیات ۶۱

۱-۸ مقدمه ۶۱

۲-۸ بیان مسئله ۶۲

۳-۸ سؤالات ۶۴

۴-۸ متغیرها ۶۵

۵-۴-۸ بیمه ۵

۵-۴-۸ ریسک ۵

۵-۸ مدل مفهومی ۶

فصل نهم: پیشینه ۹

۱-۹ تحقیقات داخلی ۹

۲-۹ تحقیقات خارجی ۵

فصل دهم: روش و ابزار ۷

۱-۱۰ روش مطالعه ۷

۲-۱۰ جامعه ۷

۳-۱۰ روش‌های گردآوری داده‌ها ۸

۴-۱۰ مراحل اجرایی مطالعه ۹

۵-۱۰ پایایی و روایی ابزار ۹

۶-۱۰ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها ۱۰

فصل یازدهم: تجزیه و تحلیل داده‌ها ۱۱

۱-۱۱ اطلاعات دموگرافیک تصمیم‌گیرندگان ۱۱

۲-۱۱ تشکیل ساختار سلسله‌مراتبی مسئله ۱۱

۳-۱۱ محاسبه وزن نسبی معیارها ۱۱

۴-۱۱ محاسبه وزن نسبی گزینه‌ها ۱۱

۱-۴-۱۱ محاسبه وزن نسبی گزینه‌ها نسبت به معیار اول ۱۱

۲-۴-۱۱ محاسبه وزن نسبی گزینه‌ها نسبت به معیار دوم ۱۱

۳-۴-۱۱ محاسبه وزن نسبی گزینه‌ها نسبت به معیار سوم ۱۱

۴-۴-۱۱ محاسبه وزن نسبی گزینه‌ها نسبت به معیار چهارم ۱۱

۹۲..... ۵-۱۱ محاسبه وزن نهایی گزینه‌ها

۹۳..... ۶-۱۱ ارائه نتایج کلی مسئله

۹۷..... فصل دوازدهم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۹۷..... ۱-۱۲ بحث و نتیجه‌گیری

۹۹..... ۲-۱۲ پیشنهادهای کاربردی

۱۰۰..... ۳-۱۲ پیشنهاد مولف

۱۰۱..... منابع

۱۰۱..... منابع فارسی

۱۰۲..... منابع انگلیسی

سخن مولف

در طول زمان تغییرات زیادی در فعالیتهای شرکت‌های خدماتی، بخصوص شرکت‌های بیمه به وقوع پیوسته است، تغییراتی که گاه به دلیل فشار محیطی و گاه به علت نوآوری‌های درون سازمانی، ریسک ناشی از عدم اطمینان آثار فعالیت‌های پیش رو و رویدادهای تأثیرگذار را مورد پذیرش قرار داده. موجبات بیمه‌پذیری و گاه از دور خارج نمودن برخی از انواع پوشش‌های بیمه را فراهم کرده است. پذیرش ریسک در فرایند بیمه‌پذیرش آن مقولات را از طریق مختلف از جمله اصلاح شروط و سوابط، توسعه نوآوری، انتخاب و تعریف ریسک جدید و قیمت‌گذاری مناسب و منطقی، بیمه‌های اتکایی، حمایت و همکاری مشترک بخش دولتی و خصوصی، موجب پذیرش مقولات بیمه‌ناپذیر در پوشش بیمه‌ای شده و در نهایت رشد و اعتلا سطح اقتصادی، بازرگانی و اجتماعی کشور را به همراه خواهد شد.

کسب اطمینان از آثار نامطمئن فعالیت‌های دارای ریسک در قالب مطالعه فرایندهای نوآورانه آنها و بررسی تحلیلی آثار فعالیت‌های ایشان برای بومی‌سازی آن می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد. موضوع بسیار مهمی که می‌بایست در صنعت بیمه و توسعه آن ملحوظ نظر داشت تعریف و توسعه ریسک‌های جدید و در واقع نوآوری و خلاقیت در این محفل است. مؤسسات و سازمان‌هایی که شناخت بیشتری از توانمندی خویش دارند و توانمندی سیستم خویش را در مدیریت ریسک افزایش می‌دهند در نتیجه ریسک بیشتری را می‌پذیرند و مشتاق‌ترند و در نهایت موفق‌تر خواهند بود.

کتاب حاضر با هدف رتبه‌بندی ریسک‌های موجود در صنعت بیمه ایران از مدل تحلیل سیستمی (AHP) مطالعه موردی شرکت بیمه ایران شهر تهران، با استفاده از تکنیک AHP فازای تدوین شده است.

روش مطالعه توصیفی پیمایشی بوده و جامعه هدف تیم تصمیم ۵۰ نفری از کارشناسان و مدیران و نمایندگی‌های شرکت بیمه ایران شهر تهران بودند، که پرسش‌نامه محقق ساخته مقایسه زوجی

استفاده شده و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسش‌نامه از فرایند سلسله مراتبی تحلیلی (AHP) و نرم‌افزار (Expert choice) استفاده گردید.

نتایج جداول نشان می‌دهد که بیمه کشتیرانی و حمل و نقل هوایی (بیمه‌های بازرگانی) با وزن ۰/۱۴۹ بیشترین وزن را کسب کرده است و به عنوان رتبه اول گزینه قلمداد می‌شود. گزینه‌های اول در مدل سلسله مراتبی، بیمه‌های مهندسی و گزینه هفتم بیمه‌های اشخاص با وزن ۰/۱۴۶ به ترتیب در رده‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند. گزینه چهارم یعنی طرح‌های نوین بیمه (مانند بیمه مسافران به داخل و خارج از کشور) با وزن ۰/۱۱۹ در رده چهارم قرار دارد.

شیوه سازماندهی کتاب حاضر بصورت زیر می‌باشد.

این کتاب به دو بخش فصول آموزشی و فصول پژوهشی تقسیم خواهد شد. بخش اول مباحث آموزشی در زمینه مدیریت ریسک در صنعت بیمه می‌باشد که شامل هفت فصل: ریسک، انواع ریسک، مدیریت ریسک، سبب، انواع بیمه، شرکت‌های بیمه و اصول بیمه می‌باشد. در بخش دوم ریسک‌های موجود در شرکت بیمه ایران شهر تهران از طریق مدل تحلیل سیستمی (AHP) شناسایی و رتبه‌بندی می‌شوند. سبب پژوهشی شامل پنج فصل: کلیات، پیشینه، روش و ابزار، تجزیه و تحلیل داده‌ها، نتیجه‌گیری و پیشنهادها می‌باشد.

در پایان، از همه عزیزانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب مرا یاری نموده‌اند به ویژه از جناب آقای دکتر نصراله خلیلی، آقای دکتر سید محمد باقر نژاد، آقای دکتر مجید رستمی، آقای دکتر علیرضا مقدم‌نیا و همچنین از کلیه کارکنان محترم رسته بیمه امید که در نگارش این کتاب راهنمایی‌های زیادی نمودند و در مراحل مختلف بدون هر گونه محدودیتی قبول زحمت فرموده و از هر کمکی دریغ نمودند صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نمایم.

تقدیم به همسر و فرزندان دوقلو عزیزم (کارینا و کیانمهر) که همیشه پشتوانه محکمی برایم هستند و با کلام دلنشین، عشق و امید را در دلم زنده نگه داشته‌اند.

محسن مهدوی

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی (گرایش مدیریت بیمه)

پاییز ۱۳۹۵